

DOI 10.18524/2304-1587.2018.1(32).133827
УДК 342.951

І. В. Леусенко

аспірант

Національний університет «Одеська юридична академія»,
кафедра морського та митного права
вул. Академічна, 2, Одеса, 65009, Україна

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ МОРЬСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ВІД ЗАБРУДНЕННЯ ІЗ СУДЕН

У статті здійснюється розгляд нормативно-правової бази співробітництва держав у галузі охорони морського середовища від забруднення з суден, проводиться порівняльний аналіз норм національного та міжнародного права щодо взаємодії та співпраці держав у цій галузі, визначається практична реалізація заходів із охорони та попередження забруднення світового океану, запропоновані шляхи подальшого вдосконалення та розвитку основних напрямків політики співробітництва держав із охорони морського середовища від забруднення з суден.

Ключові слова: забруднення морського середовища, співробітництво держав, взаємодія, політика держав.

Постановка проблеми. Із зростанням економіки держав світу збільшується обсяг міжнародної торгівлі. Наслідком цього явища є збільшення попиту і значення морського транспорту. Морський транспорт і морські перевезення є економічно рентабельними та зручними, що виявляється у низькому споживанні палива кораблем і, відповідно, зниженій вартості перевезення, у великій вантажопідйомності, можливості перевозити значну кількість товарів за один раз, а використання контейнерів гарантує швидке і просте розвантаження і завантаження товарів.

За прогнозами, обсяг міжнародних перевезень буде зростати в середньому на 4,5% на рік, що, відповідно, вплине на кількість аварійних подій із танкерами та збільшить ризик забруднення морського середовища нафтою і нафтопродуктами.

Збільшується також попит суспільства в проведенні дозвілля на морі. Тільки американо-норвезька компанія Royal Caribbean Cruise Line за допомогою 50 лайнерів під брендами п'яти дочірніх підприємств тримає під контролем 24,5 % світового круїзного ринку. А найбільший у світі круїзний холдинг Carnival Corporation & PLC нараховує 103 судна, з долею ринку пасажирообігу 48,3%. Зараз для нього замовлено ще десять нових лайнерів. Із зростанням попиту на дозвілля на морі зростає і «пропозиція».

Науково-технічний прогрес значно розширив можливості людини у використанні моря, збільшуючи, тим самим, негативний вплив на Світовий океан. Інтенсивна господарська діяльність обумовила формування в морському середовищі згубного довкілля для морських організмів і для людства в цілому. Проблема зводиться до того, що необхідно зберігати морське середовище в умовах його постійно прогресуючої експлуатації. Доки

не буде вирішене питання екологічного збереження і захисту тих регіонів, що знаходяться у загальному користуванні держав і народів світу, яким є Світовий океан, жодна людина не може бути у безпеці.

Одним із основних напрямків протидії забруднення моря з суден є ефективне співробітництво держав нашої планети в галузі охорони та захисту морського середовища від забруднення. Цим заходам у науці приділяється значна увага, тому що саме співпраця держав у галузі охорони морського середовища попереджає та протидіє забрудненню моря. Із цієї позиції буде розглянуто деякі аспекти співпраці держав у галузі охорони морського середовища від забруднення з суден, здійснено аналіз діючих міжнародних та національних норм зі співробітництва держав щодо охорони морського середовища від забруднення з суден, надана оцінка їх значення та ролі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в галузі міжнародного співробітництва з охорони морського середовища від забруднення з суден проводилися такими науковцями, як О. С. Переверзева, В. П. Кириленко, В. В. Демиденко, І. І. Каракаш, В. А. Киселева, А. Л. Маловський, С. М. Нунупарова, А. В. Сидоренко, Л. В. Сперанська та ін. У їхніх роботах проводився аналіз міжнародно-правових угод у галузі охорони морського середовища, розкривався їхній зміст, а також особливості порядку їх виконання.

Тільки спільні комплексні заходи держав світу забезпечують запобігання та обмеження забруднення світового океану, а також внутрішні переконання та свідомість кожної людини, адже людський фактор відіграє велику роль у попередженні та запобіганні забруднення морського простору.

Світовий океан має різноманітні складові з точки зору права, оскільки правовий режим окремих його частин далеко не однаковий. Тому лише погоджені дії держав щодо міжнародно-правового захисту від забруднення морського середовища, яке викликане інтенсифікацією використання просторів та ресурсів Світового океану та іншою діяльністю людини, можуть вирішити цю проблему хоча б частково [1, с. 48].

При розгляді співробітництва держав у галузі охорони морського середовища від забруднення з суден необхідний комплексний, всебічний, системний підхід та вивчення його у взаємодії.

Співробітництво держав передбачає підписання відповідних міжнародних договорів чи то спільну розробку єдиних норм, стандартів, правил, дослідження національного права держав на відповідність його міжнародним стандартам, проведення спільних міжнародних конференцій, обговорення та вирішення проблем Світового океану. І тут слід застосувати норми та принципи морського, екологічного права, міжнародні стандарти, норми міжнародних організацій, норми міжнародних договорів та інше.

Мета статті. Метою статті є висвітлення правової бази міжнародного співробітництва держав у галузі охорони морського середовища від забруднення з суден; здійснення аналізу діючих норм щодо взаємодії і співпраці держав у відповідній галузі; визначення практичної реалізації заходів щодо співпраці держав у галузі охорони морського простору від забруднення з суден; запропонування подальших шляхів удосконалення основних напрямків розвитку політики співробітництва держав із охорони морського середовища від забруднення з суден.

Виклад основного матеріалу. Правовою основою співробітництва держав із приводу охорони морського середовища від забруднення з суден є міжнародні універсальні чи регіональні угоди.

У 1958 р. у Женеві були прийняті чотири універсальні конвенції (про територіальне море та прилеглу зону, про відкрите море, про рибальство та охорону живих ресурсів відкритого моря, про континентальний шельф, а також прийнятий факультативний (необов'язковий) протокол щодо порядку вирішення спорів із цих питань), де у договірному порядку закріплені принципи міжнародного судноплавства та рибальства, основи міжнародно-правових режимів територіальних вод, континентального шельфу та відкритого моря. Дані Конвенції започаткували процес кодифікації міжнародного морського права, проте містять лише окремі положення щодо захисту та збереження морського середовища і мають, до того ж, обмежену дію. Виходячи зі змісту Женевських Конвенцій, можна зробити висновок про те, що нафта і радіоактивні матеріали на той час вважалися практично єдиними джерелами забруднення моря.

У 1954 році була прийнята Міжнародна конвенція із запобігання забрудненню моря нафтою (OILPOL), яка набрала чинності в 1958 році. Норми даної Конвенції носять загальний характер, мають деякі обмеження щодо розповсюдження їх дії на окремі види суден. Будучи тривалий час єдиним спеціальним міжнародно-правовим актом універсального характеру в галузі охорони морського середовища, Конвенція із запобігання забрудненню моря нафтою 1954р. характеризувалася тим, що вона стосувалася тільки одного джерела забруднення – судноплавства і передбачала заходи щодо запобігання забрудненню моря лише одним видом поллютантів – нафтою [2, с. 263].

У кінці 1960-х рр. і в 1970-х рр. у надзвичайно короткі терміни розробляється і приймається, а згодом набирає чинності цілий ряд масштабних міжнародних угод у галузі охорони морського середовища від забруднення. Серед них такі важливі міжнародні договори універсального характеру, як Міжнародна конвенція про запобігання забрудненню з суден 1973 р. із протоколом, який змінює її від 1978 р. (МАРПОЛ 1973/1978), Конвенція про запобігання забрудненню моря в результаті захоронення відходів та інших матеріалів 1972 р., Конвенція про втручання у відкритому морі на випадок аварій, які загрожують забрудненням нафтою 1969 р., Конвенція про цивільну відповідальність за збитки від забруднення нафтою 1969 р. [3, с. 116].

У 1973 р. була прийнята Міжнародна Конвенція по запобігання забрудненню з суден (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, MARPOL 73/78). Вона складається з Протоколів до неї та шести Додатків, які містять Правила з забруднення моря різними забруднюючими речовинами: нафтою; рідкими речовинами, які перевозяться наливом; шкідливими речовинами, які перевозяться в упаковці; стічними водами; сміттям; а також забруднення повітряного середовища з суден. Конвенція 1973 р. визначила стандарти викидів для всіх типів суден, а також передбачила відповідні положення щодо конструкції та обладнання морських суден.

Право вільно користуватись морським простором закріплено у Конвенції ООН з морського права 1982 р. (її ще називають Хартією морів) (надалі за текстом – Конвенція з морського права 1982 р.). Так, в преам-

булі, посилаючись на резолюцію 2749 (XXV) Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1970 р., заявлено, що «район дна морів і океанів і його надра за межами дії національної юрисдикції, а також його ресурси є спільною спадщиною людства» [4].

Згідно зі ст. 192 Конвенції з морського права 1982 р., «держави зобов'язані захищати та зберігати морське середовище. Вони співпрацюють на всесвітній або регіональній основі безпосередньо або через компетентні міжнародні організації у формулюванні та розробці міжнародних норм, стандартів і рекомєндованих практикою процедур, відповідних Конвенції 1982 р., для захисту і збереження морського середовища з урахуванням характерних особливостей» [4].

Конвенція ООН з морського права 1982 р. стимулює прийняття державами національних законодавчих актів із питань охорони морського середовища, які б відповідали міжнародним стандартам, а також стимулює вжиття ними заходів щодо забезпечення виконання відповідних норм і стандартів. Конвенція 1982 р. вводить нові норми й інститути, у тому числі норми, спрямовані на забезпечення захисту і збереження морського середовища, метою її є перманентний розвиток міжнародних відносин щодо діяльності у Світовому океані.

Основні повноваження з міжнародного співробітництва в галузі охорони морського середовища від забруднення з суден покладено на Міжнародну морську організацію [5, с. 94]. Заснована вона у 1958 р. з метою сприяння міжнародному співробітництву у сфері морських перевезень і морської торгівлі. Функціонувати розпочала з 1959 р. До 22 травня 1982 р. мала назву Міжурядова морська консультативна організація – ІМКО.

Однією з цілей Міжнародної морської організації (надалі за текстом ІМО (International Maritime Organization), як спеціалізованої установи ООН, є «забезпечення механізму для співробітництва урядів у сфері урядового регулювання і практики, що відносяться до всякого роду технічних питань та зачіпають міжнародне торгове судноплавство, заохочення і сприяння прийняттю всіма країнами найвищих практично можливих норм у питаннях, що стосуються безпеки на морі, ефективності судноплавства, запобігання забрудненню морського середовища із суден та боротьби з ним, і розгляд адміністративних і правових питань, пов'язаних з цілями, викладеними в цій статті» [6, п. а частини 1 «Цілі організації»].

Основою нормотворчої діяльності ІМО є прийняття багатосторонніх конвенцій, а також правил, інструкцій, рекомендацій, розпоряджень та інших документів, що містять обов'язкові стандарти і практику [7, с. 34].

Ст. 211 Конвенції ООН з морського права 1982 р. вказує, що Міжнародна морська організація забезпечує розвиток правового регулювання охорони морського середовища від забруднення з суден: «Держави, діючи через компетентну міжнародну організацію або загальну дипломатичну конференцію, встановлюють міжнародні норми і стандарти для запобігання, скорочення і збереження під контролем забруднення морського середовища з суден і сприяють встановленню таким же чином, у міру необхідності, систем шляхів для зведення до мінімуму загрози аварій, які можуть спричинити забруднення морського середовища, включаючи узбережжя, і збиток від забруднення пов'язаним з ним інтересам прибережних держав. Такі норми і стандарти аналогічним чином у міру необхідності періодично переглядаються» [4].

Міжнародна співпраця в області нормативної діяльності щодо запобігання та обмеження забруднення морського середовища полягає у виробленні договірним шляхом загальних і спеціальних норм, стандартів, технічних рекомендацій і процедур. Міжнародне співробітництво полягає і в організаційно-правових засобах застосування норм, стандартів і технічних рекомендацій, зокрема в обміні інформацією про правові, адміністративні та технічні заходи забезпечення і дотримання міжнародних норм [8, с. 326].

Розділи XII «Всесвітнє і регіональне співробітництво» та XIII «Морські наукові дослідження» Конвенції з морського права 1982 р. окремо присвячені співробітництву держав. Так, згідно зі ст. 197 Конвенції з морського права, «держави співпрацюють на всесвітній основі і, коли це доречно, на регіональній основі безпосередньо або через компетентні міжнародні організації у формулюванні та розробці міжнародних норм, стандартів і рекомендованих практик і процедур, які відповідають цій Конвенції, для захисту і збереження морського середовища з урахуванням характерних регіональних особливостей» [4]. А згідно ч.1. ст. 242 Конвенції ООН з морського права 1982 р., «держави і компетентні міжнародні організації відповідно до принципу поваги суверенітету і юрисдикції і на взаємовигідній основі сприяють міжнародному співробітництву в галузі морських наукових досліджень в мирних цілях» [4].

Серед інших універсальних правових актів Резолюцією А.741(18) від 4 листопада 1993 р. прийнятий Міжнародний кодекс з управління безпечною експлуатацією суден і запобігання забрудненню, метою якого є «забезпечення міжнародного стандарту з управління безпечною експлуатацією суден і запобіганням забрудненню, у забезпеченні безпеки на морі, запобігання нещасним випадкам або загибелі людей і уникнення заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, зокрема морському середовищу і майну» [9, п. 1.2.1].

Міжнародне співробітництво в галузі охорони морського середовища Україна здійснює на трьох рівнях: світовому; європейському та регіональному. У кожній області співробітництва держав, в тому числі і в області судноплавства, діють спеціальні галузеві принципи, які розвивають і деталізують принцип охорони навколишнього середовища. До них відносяться: принцип охорони морського середовища, принцип охорони і раціонального використання живих ресурсів, принцип не завдання шкоди території інших держав, принцип свободи відкритого моря [10, с. 160].

Щодо співробітництва на європейському рівні з ЄС треба зазначити, що Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (далі – Програма) визначає механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі. Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування [11, абз. 1, «Загальні положення»].

Метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом (ЄС) до держав, які мають намір вступити до нього [11, абз. 2 «Загальні положення»].

Кожний законопроект, внесений до ВР України, протягом семи днів надсилається до Комітету ВР України з питань Європейської інтеграції для визначення належності законопроекту за предметом правового регулювання до сфер, правовідносини в яких регулюються правом ЄС [11, п. 1 розділу IX «Особливості розгляду законопроектів та проектів інших нормативно правових актів, що належать за предметом правового регулювання до сфер, правовідносини в яких регулюються правом Європейського союзу»].

Міжнародне співробітництво в глобальному масштабі дозволяє уникнути неузгодженості і колізій національного законодавства та міжнародного права, протиріччя між двосторонніми, субрегіональними, регіональними та іншими рішеннями і універсальними нормами [12, с. 50].

У сучасних умовах охорона морського середовища не може обмежуватися боротьбою з окремими видами забруднення, вона не може здійснюватися тільки на локальній чи регіональній основі. Національні, локальні або регіональні заходи, спрямовані на охорону морського середовища в обмежених акваторіях, так само як і універсальні заходи щодо усунення окремих видів забруднення можуть дати позитивні результати лише в тому випадку, якщо ґрунтуються на комплексі всеосяжних універсальних заходів [12, с. 50].

У 1992 р. на Конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро була ухвалена «Декларація Ріо про навколишнє середовище і розвиток». У цьому документі детально висвітлені принципи міжнародного співробітництва з охорони навколишнього середовища. На конференції в Ріо-де-Жанейро був також ухвалений «Порядок денний XXI століття». У ньому визначена програма співробітництва у сфері вирішення завдань екології на Землі. Зазначені документи носять рекомендаційний характер, але значно впливають на розвиток міжнародного права охорони навколишнього та морського середовища.

У Порядку денному на XXI століття державам, що діють на індивідуальній, двосторонній чи багатосторонній основі у рамках ІМО чи інших відповідних міжнародних організацій, запропоновані шляхи вирішення проблем деградації морського середовища, пов'язаного з судноплавством. Так, державам рекомендована «співпраця у встановленні контролю за забрудненням морського середовища з суден, особливо за незаконними скидами (наприклад, спостереження з повітря) і забезпечення більш суворого дотримання положень МАРПОЛ, що стосуються скидів; оцінка масштабів забруднення з суден в особливо вразливих районах, встановлених ІМО, і прийняття в цих районах, за необхідністю, заходів щодо забезпечення дотримання загально визнаних міжнародних норм та інше» [13, п. 17.30].

Міжнародне співробітництво в галузі захисту і збереження морського середовища включає декілька напрямків:

- розробка та застосування норм, стандартів, правил і рекомендованих процедур,
- спільні дії держав по запобіганню, скороченню і ліквідації наслідків забруднення,
- здійснення нагляду за системою екологічного контролю та оцінки стану морського середовища,
- виконання міжнародних програм наукових досліджень,
- надання технічної допомоги [14, с. 54].

Шляхи вирішення проблеми:

- впровадження кожною країною тенденції раціонального поєднання збереження морського середовища та його використання людиною;
- ефективне міжнародне та регіональне співробітництво держав у галузі охорони морського середовища від забруднення з суден;
- систематичне проведення з'їздів, конференцій, конгресів та обговорення на них питань збереження світового океану та проблем, що виникли при його експлуатації, питань очищення океану;
- припинення правопорушень, що виникають при експлуатації суден;
- планування надзвичайних заходів та надання взаємної допомоги у разі забруднення суднами морського середовища;
- перевірка повноважними особами негайного реагування адміністрації суден на аварії, що виникли на морському просторі;
- наявність у кожній країні ефективного контролю стану води, санітарної ситуації в цілому на морі;
- розроблення кожною країною конструктивного зводу правил із запобігання правопорушень у сфері експлуатації суден, належне забезпечення їх виконання;
- передбачення у законодавстві всіх країн світу заохочень за координовані дії органів влади з попередження, своєчасного виявлення аварій на морі та ефективних засобів реагування, нейтралізації чи зменшення негативних наслідків аварій та шкідливих викидів у море.

Висновки. Людство вже усвідомило, що збереження і відновлення Світового океану потребує сумісних зусиль усіх держав світу і міжнародної спільноти в цілому. Провідну роль у регулюванні міжнародної діяльності з охорони морського середовища нашої планети відіграють міжнародні угоди (конвенції), що є універсальними правовими актами, а всіма питаннями, пов'язаними з проблемами Світового океану, займається Міжнародна морська організація (ІМО). Із моменту її заснування (1948 р.) минуло сімдесят років. За цей час у результаті співпраці між державами розроблено і прийнято велику кількість міжнародних угод, ключовою серед яких є Конвенція ООН з морського права 1982 р. (її ще називають Хартією морів, Міжнародним морським кодексом). Вона регулює практично всі аспекти діяльності у водах Світового океану і вже ратифікована більш ніж сотнею держав, які несуть відповідальність перед міжнародною спільнотою за охорону акваторій, які мають національну юрисдикцію, дотримання правового режиму торговельного і військового мореплавства. Хартія морів відіграє важливу роль у раціональному використанні морського середовища та регулює питання співробітництва держав із питань охорони морського простору.

Провідну роль у попередженні забруднення Світового океану відіграє і Міжнародна конвенція з запобігання забрудненню моря з суден (MARPOL), прийнята 2 листопада 1973 року в ІМО. Дана Конвенція запобігає забрудненню навколишнього середовища океану суднами від експлуатаційних та аварійних скидів.

Охорона морів і океанів повинна проводитися не тільки фізично, а й повинна ґрунтуватися на законодавствах та правових документах усіх держав нашої планети, міжнародної спільноти в цілому, які визначають взаємні обов'язки людей та охороняють морське середовище від забруднення з різних джерел.

Список літератури

1. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки : [підручник і науково-практичний посіб.] / В.І. Андрейцев. К.: Знання Пресс, 2002. 350 с.
2. Головатий С.П. Регіональне співробітництво у боротьбі з забрудненням моря в надзвичайних ситуаціях, що відбуваються у результаті судноплавства, і міжнародне право // Морський транспорт і міжнародне судноплавство: правові і економічні проблеми: XIV Міжнародна конференція «Світ в морях». М.: В/О «Мортехінформреклама», 1990. С. 263-269.
3. Задорожний А.В. Міжнародне право навколишнього середовища: [підруч. для вузів] / А.В. Задорожний, М. А. Медведєва. К.: Вид. дом «Лучі», 2010. 410 с.
4. Конвенція ООН з морського права 1982р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_057 (дата звернення: 04.06.2018).
5. Уильям А. О'Нил. ООН та міжнародна морська організація // Московський журнал міжнародного права. 1997. №2 (26). С. 92-99.
6. Конвенція про міжнародну морську організацію 1948р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_219 (дата звернення: 04.06.2018).
7. Буша Т. Конвенції міжнародної морської організації (ИМО) // Морський транспорт і міжнародне судноплавство-правові й економічні проблеми: XIV Міжнародна конференція «Світ в морях». М.: В/О «Мортехінформреклама», 1990. С. 34-42.
8. Короткий Т.Р. Міжнародне співробітництво в сфері охорони морського середовища. Держава і право: Зб. наукових праць. 2000. Вип. 7. Юридич і політич. науки. С. 326-340.
9. Міжнародний кодекс з управління безпечною експлуатацією суден і запобігання забрудненню, прийнятий 4 листопада 1993р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_304 (дата звернення: 04.09.2018).
10. Лазарєв М.І. Теоретичні питання сучасного міжнародного морського права. М.: Наука, 1983. 290 с.
11. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС: Закон України від 18 березня 2004 року URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1629-15> (дата звернення: 04.09.2018).
12. Барсєгов Ю.Г. Світовий океан: право, політика, демократія. М: Міжнародні відносини, 1983. 240 с.
13. Всесвітня програма дій «Порядок денний на XXI століття, на наступні 100 років» URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/agenda21.shtml (дата звернення: 04.09.2018).
14. Світовий океан та міжнародне право: Захист та збереження морського середовища. М.: Наука, 1990. 346 с.

Стаття надійшла до редакції 09.05.2018

И. В. Леусенко

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
кафедра морского и таможенного права
ул. Академическая, 2, Одесса, 65009, Украина

МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ МОРСКОЙ СРЕДЫ ОТ ЗАГРЯЗНЕНИЯ С СУДОВ

Резюме

В статье осуществляется рассмотрение нормативно-правовой базы сотрудничества государств в области охраны морской среды от загрязнения с судов, проводится сравнительный анализ норм национального и международного права по взаимодействию и сотрудничеству государств в этой области, определяется практическая реализация мероприятий по охране и предотвращению загрязнения мирового океана, предлагаются пути дальнейшего совершенствования и развития основных направлений политики сотрудничества государств по охране морской среды от загрязнения с судов.

Ключевые слова: загрязнение морской среды, сотрудничество государств, взаимодействие, политика государств.

I. V. Leusenko

National University «Odessa Law Academy»,
The Department of Maritime and Customs Law
Academic str., 2, Odessa, 65009, Ukraine

INTERNATIONAL COOPERATION OF STATES IN THE FIELD OF PROTECTION OF THE MARINE ENVIRONMENT FROM SHIPS POLLUTION

Summary

The article deals with the cooperation of states in the field of protection of the marine environment from ships pollution, highlights the legal framework for international cooperation of states in the field of protection of the marine environment from pollution from ships, the analysis of the current norms on interaction and cooperation of states on protection of the marine environment from pollution from ships, practical implementation of activities on cooperation between states in the field of protection of the marine environment from pollution from ships is defined, further Improvement of the main directions of the development of the policy of cooperation of states on protection of the marine environment from ships pollution.

Key words: pollution of the marine environment, cooperation of states, interaction, state policy.